

Opieka postpenitencjarna- zajęcia nr 4

rok akademicki 2020/2021

Aleksandra Polak-Kruszyk

Uniwersytet
Wrocławski

Wydział Prawa,
Administracji i Ekonomii

KATEDRA PRAWA KARNEGO WYKONAWCZEGO

Charakterystyka wybranych programów readaptacji

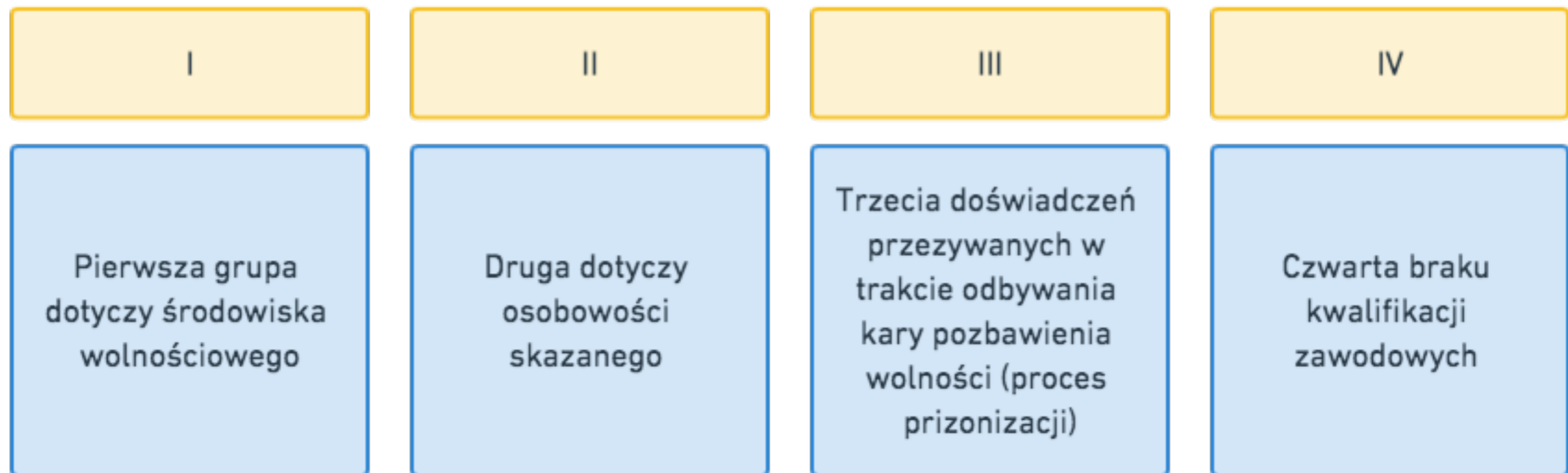
Readaptacja społeczna

- ▶ W Readaptacja społeczna dotyczy osadzonych, którzy po wielu latach spędzonych w warunkach zakładu karnego, muszą na powrót przystosować się do życia w środowisku wolnościowym.
- ▶ Proces readaptacji kładzie największy nacisk na interakcje byłego więźnia z otoczeniem i ludźmi, których spotka po zwolnieniu z jednostki penitencjarnej.
- ▶ Powszechnie przyjmuje się, że jest to okres wielu zmian. Przede wszystkim zmiany realiów więziennych, na wolnościowe. Z tym procesem wiąże się również przejście przez wiele etapów, skazany bowiem zdążył się już przystosować do życia w warunkach izolacji, a musi sobie poradzić w środowisku otwartym
- ▶ Tak jak mówiliśmy osoby te napotykają wiele trudności w przystosowaniu się do nowej sytuacji.

Charakterystyka wybranych programów readaptacji

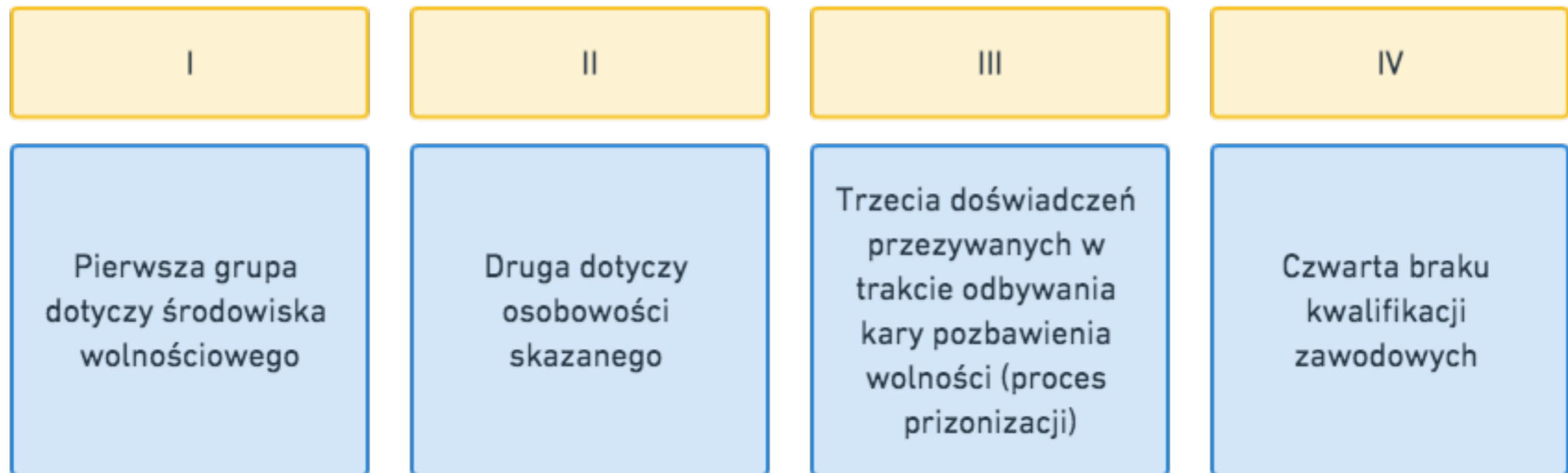
Czynniki utrudniające readaptację

- ▶ W literaturze wskazuje się czynniki utrudniające readaptację skazanym.
- ▶ Czynniki te możemy podzielić na kilka grup.

Charakterystyka wybranych programów readaptacji

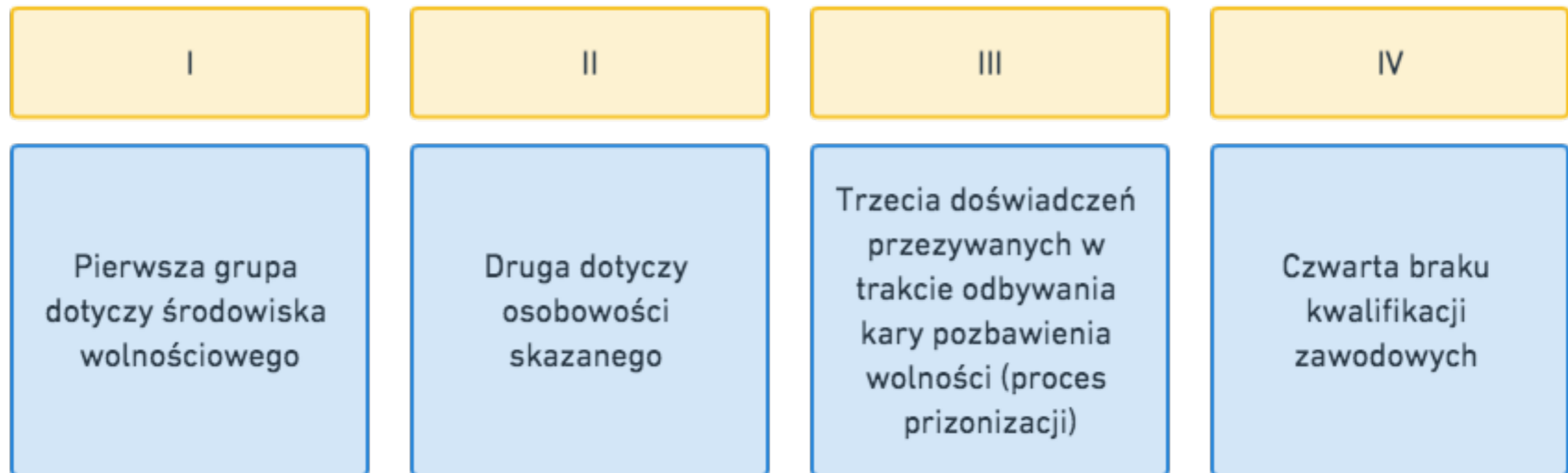
Czynniki utrudniające readaptację

- ▶ Warunki odnoszące się do środowiska związane są głównie z miejscem pochodzenia osadzonego, bezrobociem, brakiem więzi rodzinnych i wsparcia najbliższych, a także pomocy specjalnych instytucji.
- ▶ Z kolei uwarunkowania osobowościowe samego sprawcy dotyczą wszelkiego rodzaju uzależnień, zaburzeń, a także zjawisk socjopatii, czy psychopatii.

Charakterystyka wybranych programów readaptacji

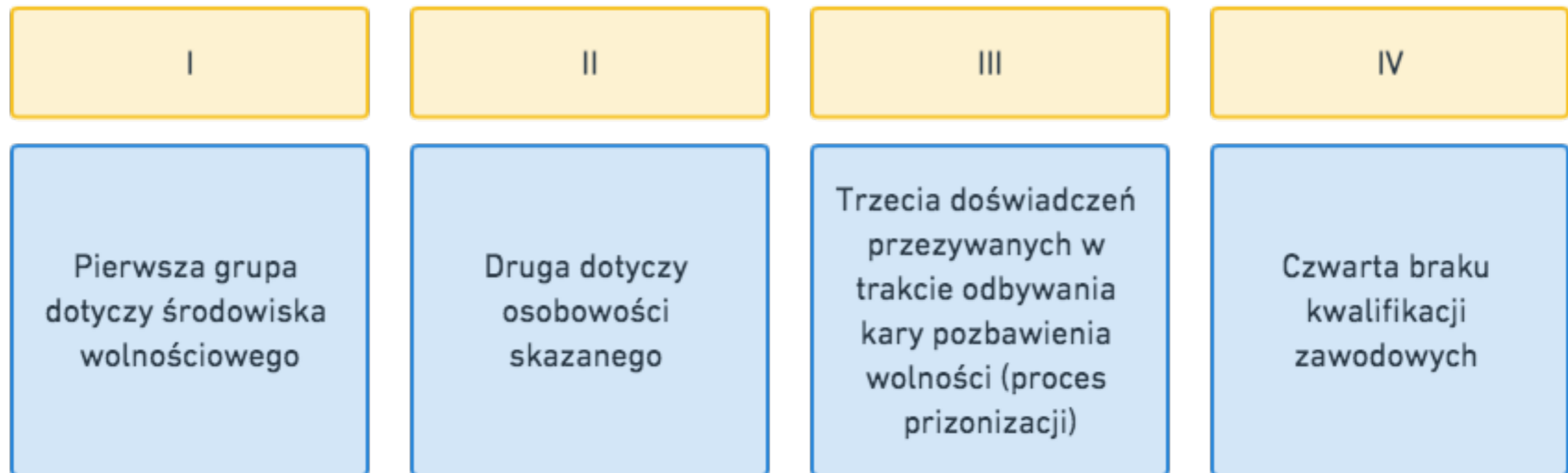
Czynniki utrudniające readaptację

- ▶ Doświadczenia byłego więźnia związane z wykonywaniem przez niego wyroku w warunkach zakładu karnego mogą być bardzo różne. Do okoliczności negatywnie wpływających na readaptację zalicza się: prizonizację, subkultury więzienne, długoletnią izolację, nieodpowiednio dobrane programy oddziaływań, zjawisko depersonalizacji i wiele innych.

Charakterystyka wybranych programów readaptacji

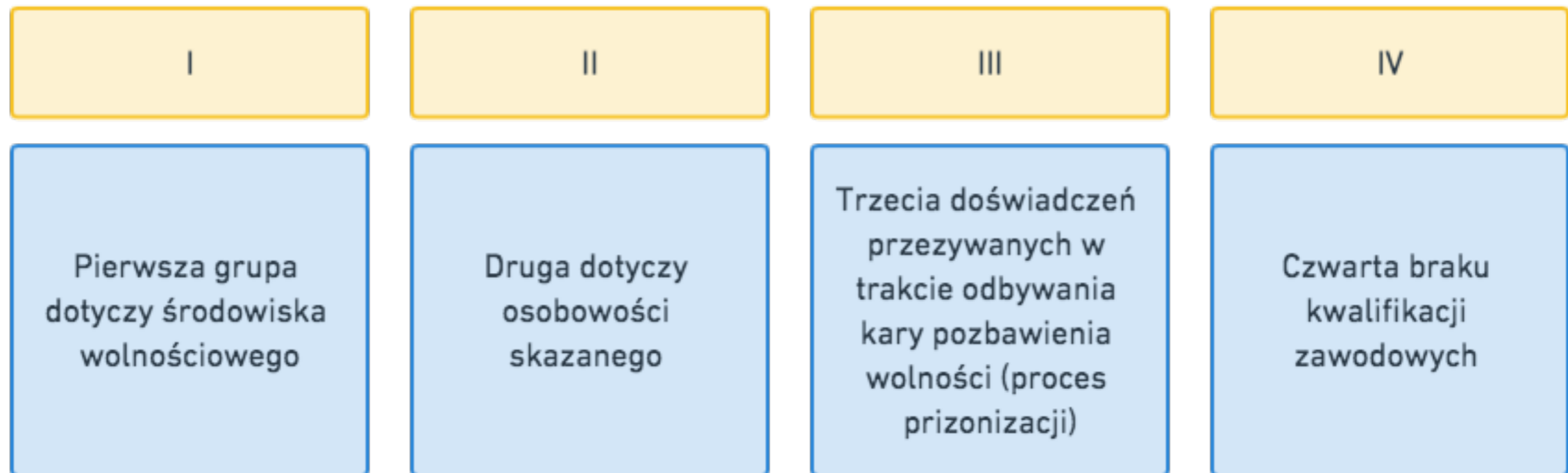
Czynniki utrudniające readaptację

- ▶ Czwarty czynnik odnosi się do braku kwalifikacji zawodowych- większość skazanych posiada niski poziom wykształcenia i nie posiada kwalifikacji zawodowych.
- ▶ Bardzo często nie mają żadnego doświadczenia zawodowego, bowiem przed osadzeniem w zakładzie karnym pracowali jedynie dorywczo bądź wcale.
- ▶ Brak zatrudnienia i środków do życia po opuszczeniu murów zakładu karnego może powodować powrót do środowiska przestępczego

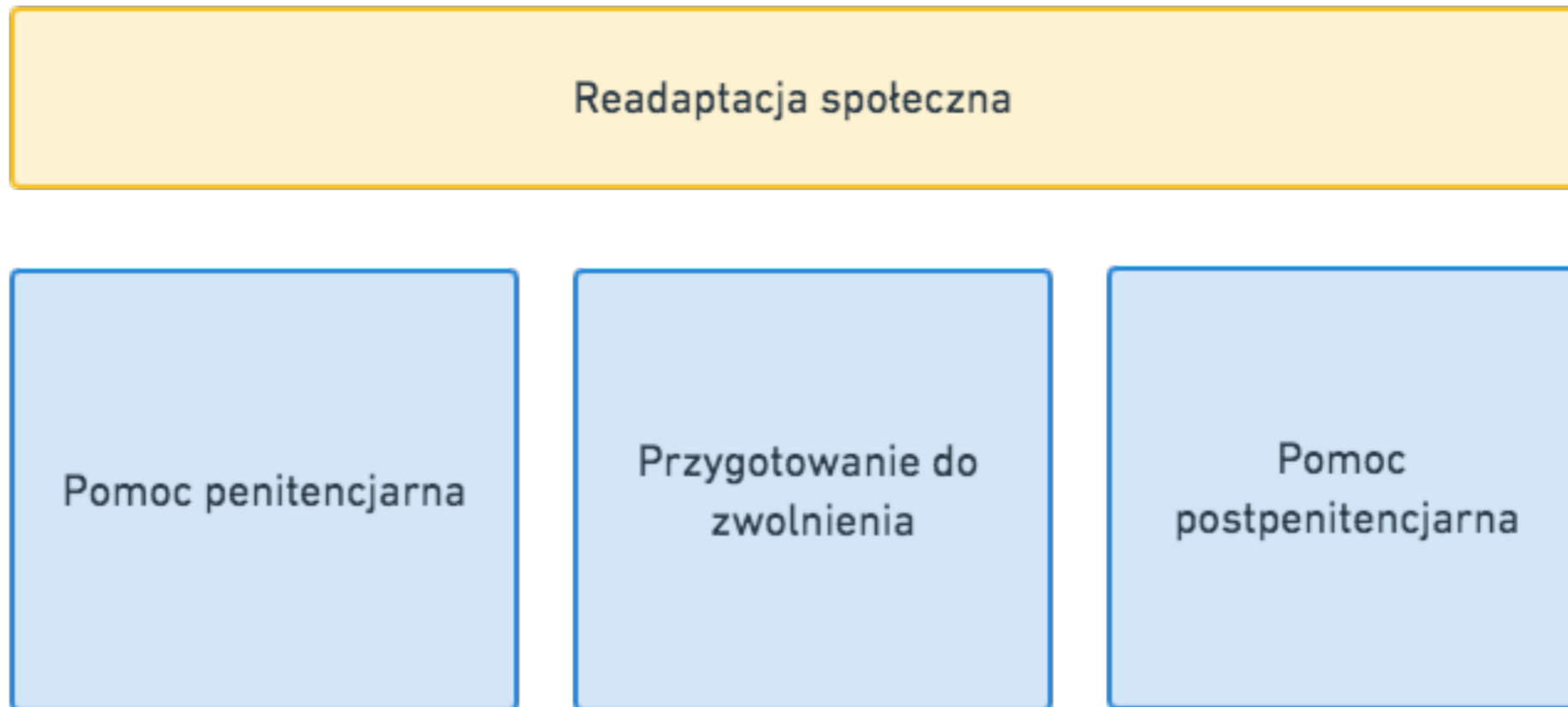
Charakterystyka wybranych programów readaptacji

Czynniki utrudniające readaptację

- ▶ Powyższym czynnikom należy przeciwdziałać
- ▶ Choć nie wszystkie da się całkiem wyeliminować (trudno choćby zwalczyć chorobę upośledzenia)
- ▶ Niemniej jednak na większą część skazany ma wpływ swoim postępowaniem, natomiast pracownicy zakładu karnego pomocą w dobraniu odpowiednich programów readaptacji

Charakterystyka wybranych programów readaptacji

- ▶ Co do zasady, readaptacja zachodzi zatem etapowo i zaczyna się już chwili rozpoczęcia wykonania kary pozbawienia wolności.
- ▶ Należy pamiętać, iż decydującym aspektem, jest pomoc skazanemu w warunkach wolnościowych, a co za tym idzie zapobieganie ponownemu popełnieniu przestępstwa. Wtedy bowiem zaczyna się najtrudniejszy i zarazem najważniejszy etap readaptacji

Charakterystyka wybranych programów readaptacji

- ▶ Co do zasady, readaptacja zachodzi etapowo i zaczyna się już chwili rozpoczęcia wykonania kary pozbawienia wolności.
- ▶ Kodeks karny wykonawczy nakłada na organy pomocy postpenitencjarnej obowiązek ułatwienia readaptacji społecznej nie tylko byłym więźniom, ale też ich rodzinom.

Art. 41 kkw

Art. 41 § 1. W celu ułatwienia społecznej readaptacji, a w szczególności przeciwdziałania powrotowi do przestępstwa, powinno udzielać się skazanym oraz ich rodzinom niezbędnej pomocy, zwłaszcza materialnej, medycznej, w znalezieniu pracy i zakwaterowaniu, a także porad prawnych.

§ 2. Pomocy, o której mowa w § 1, udzielają właściwe organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz kuratorzy sądowi; pomocy tej mogą również udzielać podmioty, o których mowa w art. 38 § 1.

Charakterystyka wybranych programów readaptacji

Art. 41 kkw

Art. 41 § 1. W celu ułatwienia społecznej readaptacji, a w szczególności przeciwdziałania powrotowi do przestępstwa, powinno udzielać się skazanym oraz ich rodzinom niezbędnej pomocy, zwłaszcza materialnej, medycznej, w znalezieniu pracy i zakwaterowaniu, a także porad prawnych.

§ 2. Pomocy, o której mowa w § 1, udzielają właściwe organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz kuratorzy sądowi; pomocy tej mogą również udzielać podmioty, o których mowa w art. 38 § 1.

- ▶ § 1 wspomnianego powyżej artykułu wyraża obowiązek udzielenie niezbędnej pomocy postpenitencjarny,
- ▶ natomiast § 2 wskazuje adresata tego obowiązku, którym są organy administracji rządowej, jednostki samorządu terytorialnego, a także kuratorzy sądowi, a więc kuratorzy zawodowi i społeczni.
- ▶ Z kolei omówiony poprzednio art. 43 K.K.W. określa zasady tworzenia i funkcjonowania Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej, z którego udziela się byłym skazanym i ich rodzinom pomocy, zwłaszcza o charakterze prawnym, psychologicznym, materialnym i medycznym.

Charakterystyka wybranych programów readaptacji

- Jedną z form oddziaływań penitencjarnych są programy resocjalizacyjne. Zgodnie z Rozporządzeniem Dyrektora. Generalnego Służby Więziennej, programy resocjalizacyjne, „[...] sprzyjają przygotowaniu do readaptacji społecznej, są skierowane do grup skazanych, wyodrębnionych ze względu na wspólne potrzeby, w szczególności w zakresie:
- a) przeciwdziałania agresji i przemocy,
  - b) przeciwdziałania uzależnieniom oraz nadużywaniu alkoholu lub używaniu narkotyków,
  - c) przeciwdziałania pro-kryminalnym postawom,
  - d) aktywizacji zawodowej i promocji zatrudnienia,
  - e) kształtowania umiejętności społecznych, f) kształtowania umiejętności poznawczych,
  - g) integracji rodzin, zwłaszcza wobec skazanych odbywających długoterminowe kary pozbawienia wolności.

Charakterystyka wybranych programów readaptacji

- ▶ Programy resocjalizacyjne mają przygotowywać więźniów do readaptacji społecznej.
- ▶ Elementem nadrzędnym programów jest: Przyniesienie skazanym umiejętności samodzielnego i zgodnego z prawem egzystowania po wyjściu na wolność. I to musi mieć na uwadze każdy inicjator programu - wszystkie strategie powinny uwzględniać ten fakt.
- ▶ H. Machel podaje, że w roku 2009 w Polsce funkcjonowało ok. 650 takich programów.

Wybrane przykłady programów wspierających readaptację społeczną

Programy mające na celu utrzymanie/ wzmocnienie więzi rodzinnych

- ▶ Przykładem oddziaływań, mających na celu kształtowanie i wzmocnianie więzi osadzonych z rodziną, może być cykliczny program readaptacyjny, zatytułowany *Rodzina jest dobra na wszystko*, realizowany od kilku lat w zakładzie karnym dla kobiet w Nisku, a kierowany do skazanych posiadających nieprawidłowo ukształtowany system wartości, wynikający z funkcjonowania w rodzinie patologicznej lub dysfunkcyjnej i nie posiadających ukształtowanych wzorców prawidłowego pełnienia ról rodzinnych (matki, żony, gospodyni domowej).
- ▶ W ramach tego programu zorganizowano m.in. tzw. „Szkołę dla rodziców”, której celem jest wzmocnienie umiejętności wychowawczych więźniarek będących matkami

Wybrane przykłady programów wspierających readaptację społeczną

Programy mające na celu utrzymanie/ wzmocnienie więzi rodzinnych

Tematyka realizowanych zajęć koncentrowała się wokół trzech głównych bloków tematycznych, tj.:

- ▶ Budowania relacji z dzieckiem – poprzez m.in. kształtowanie umiejętności aktywnego słuchania dziecka, wyrażania wobec niego oczekiwań w taki sposób, aby dziecko je respektowało, modyfikowania zachowań niepożądanych u dziecka, konstruktywnego rozwiązywania sporów czy budowania poczucia wartości u dziecka;
- ▶ Wspierania procesu budowania pozytywnych (opartych na więzi i szacunku) relacji pomiędzy dziećmi w rodzinie – tu wyszczególniono problematykę zazdrości i rywalizacji pomiędzy rodzeństwem czy problem sprawiedliwego traktowania dzieci;
- ▶ Problemów wieku dorastania – obejmujące zagadnienia młodzieńczego buntu, potrzeby niezależności u dorastającego dziecka, jak również problemy młodzieży i zachowania ryzykowne w okresie adolescencji.

Wybrane przykłady programów wspierających readaptację społeczną

Programy mające na celu utrzymanie/ wzmocnienie więzi rodzinnych

Tematyka realizowanych zajęć koncentrowała się wokół trzech głównych bloków tematycznych, tj.:

- ▶ Kolejnym programem jest program *Moja mama i ja*, realizowany przez ZK w Grudziadzu, w którym utworzono przywięzienny Dom dla Matki i Dziecka
- ▶ Program ma na celu wzmocnianie więzi rodzinnych, rozbudzenie instynktu macierzyńskiego, a co za tym idzie kształtowanie roli matki.
- ▶ Bardzo często kobiety opiekujące się dziećmi w jednostce penitencjarnej całodobowo, w specjalnie utworzonych Domach dla Matki i Dziecka, realizują odpowiednie programy dotyczące kształtowania odpowiednich postaw macierzyńskich.

Wybrane przykłady programów wspierających readaptację społeczną

Programy mające na celu utrzymanie/ wzmocnienie więzi rodzinnych

- ▶ Program zatytułowany *Jestem ojcem* realizowany w Zakładzie Karnym w Rzeszowie-Załężu, służy resocjalizacji skazanych mężczyzn, poprzez wspieranie ich procesu integracji z rodzinami.
- ▶ Głównym celem programu jest podtrzymywanie więzi skazanych z rodzinami, szczególnie zaś z dziećmi.
- ▶ W ramach programu organizowane są doroczne, wakacyjne spotkania rodzinne na terenie jednostki. Programowi tych spotkań towarzyszą zabawy, konkursy i gry dla dzieci oraz całych rodzin, jak również występy i programy artystyczne przygotowane przez osadzonych.
- ▶ W realizacji programu, Zakład Karny w Rzeszowie, podobnie jak Zakład Karny w Niksu w przypadku programu *Rodzina jest wszystkim*, współpracuje z lokalnymi instytucjami (m.in. charytatywnymi, które są fundatorami nagród i prezentów dla dzieci).

Wybrane przykłady programów wspierających readaptację społeczną

Profilaktyka agresji/przemocy

- ▶ Ciekawym przykładem jest program prowadzony w ZK w Grudziądzu pt. *Szanuj siebie, szanuj innych*. Program realizuje zagadnienia dotyczące profilaktyki agresji przemocy i został skierowany do kobiet skazanych na długoterminowe kary pozbawienia wolności w warunkach zakładów typu zamkniętego i półotwartego.
- ▶ Oddziaływania mają prowadzić do krytycznej oceny własnego postępowania, zwiększania kontroli emocjonalnej, korekcji nastawienia interpersonalnego, racjonalnego rozwiązywania konfliktów międzyludzkich, kształtowania odpowiedzialności za los bliskich i utrzymywania trzeźwości.

Wybrane przykłady programów wspierających readaptację społeczną

Programy z zakresu profilaktyki uzależnień

- ▶ Badania kryminologiczne dowodzą, że wiele przestępstw popełnianych jest w stanie nietrzeźwości sprawcy – przykładowo: częściej niż co drugie zabójstwo, średnio co trzecie pobicie bądź rozbój oraz ok. $\frac{3}{4}$ wypadków znęcania się nad osobą najbliższą. Osoby nadmiernie pijące są bardziej podatne na popełnianie przestępstw niż osoby pijące umiarkowanie lub wcale.
- ▶ Funkcjonariusze Służby Więziennej mają świadomość, że pobyt w więzieniu nie może być traktowany przez osoby ze skłonnością do nadużywania alkoholu, czy sięgania po środki odurzające jedynie jako czas przymusowej abstynencji.
- ▶ Okres odbywania kary w jednostce penitencjarnej, w wypadku skazanych podatnych na uzależnienia i zaliczanych do tzw. grup ryzyka (tj. wywodzących się ze środowisk obarczonych ryzykiem uzależnień), to czas, w którym można poddać osobę skazaną intensywnym oddziaływaniom z zakresu profilaktyki uzależnień

Wybrane przykłady programów wspierających readaptację społeczną

Programy z zakresu profilaktyki uzależnień

- ▶ Terapia kobiet uzależnionych od alkoholu i narkotyków przebiega bardzo różnie.
- ▶ Motywację do walki z nałogiem mają najczęściej skazane, którzy poprzez działanie pod wpływem powyższych substancji trafiły do izolacji więziennej, najczęściej powodując śmierć innej osoby.
- ▶ Zakład Karny w Lublińcu oferuje cały wachlarz programów oddziaływań, skupiających się na profilaktyce uzależnień, m.in. program resocjalizacyjny mający na celu przeciwdziałanie uzależnieniom od alkoholu i narkotyków, pt. *Piłaś, nie jedź! Włącz myślenie!!!*, *Kopciuszek*, czy też *Klub Anonimowych Artystów*.

Wybrane przykłady programów wspierających readaptację społeczną

Programy z zakresu profilaktyki uzależnień

- ▶ Do mężczyzn odbywających kary pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w Rzeszowie-Załężu kierowane są dwa programy z zakresu profilaktyki uzależnień.
- ▶ Pierwszy pod nazwą *Stop narkotykom*, którego odbiorcami są więźniowie, mający w przeszłości kontakt z narkotykami oraz osadzeni zainteresowani tą problematyką. Istotą programu jest propagowanie wiedzy o uzależnieniach i wzbudzanie wśród osadzonych świadomości na temat szkodliwości zażywania narkotyków, jak również kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów osobistych bez sięgania po środki odurzające.
- ▶ Także program z zakresu readaptacji społecznej pod nazwą *Trzeźwość to stan umysłu* – kierowany do więźniów przejawiających skłonność do nadużywania alkoholu i wykazujących deficyty w zakresie umiejętności społecznych – koncentruje się wokół profilaktyki

Wybrane przykłady programów wspierających readaptację społeczną

Programy z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej

- ▶ Niski poziom wykształcenia, nieadekwatne do sytuacji na rynku pracy kwalifikacje lub ich brak minimalizują szanse podjęcia pracy po opuszczeniu przez skazanego więzienia, a tym samym sprzyjają wykluczeniu i w efekcie powrotności do przestępstwa.
- ▶ Dodatkowo trudności w znalezieniu przez byłego więźnia pracy pogłębiane są przez sam fakt karalności (stygmat przestępcy) i niechęć potencjalnych pracodawców do zatrudniania osób po wyrokach.
- ▶ W zakładach karnych, podlegających Okręgowemu Inspektoratowi Służby Więziennej w Rzeszowie, od lat prowadzi się cykliczne szkolenia i kursy zawodowe dla osób skazanych. Są one finansowane m.in.: ze środków z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, w ramach projektów systemowych współfinansowanych przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego (w latach 2008–2014) czy w 2014 r. – z Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009–2014

Wybrane przykłady programów wspierających readaptację społeczną

Programy z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej

- ▶ Oprócz wyposażenia skazanych w odpowiednie kwalifikacje, ułatwiające im aktywizację zawodową po opuszczeniu zakładu karnego, niezmiernie ważna jest sama aktywizacja społeczna więźniów.
- ▶ W odpowiedzi na powyższe problemy, które ujawniają także więźniarki w Areszcie Śledczym w Nisku, zainicjowano w 2012 r. program z zakresu readaptacji społecznej pod nazwą *Urzędnicza dżungla*.
- ▶ Jego celem było kształtowanie wśród osadzonych kompetencji społecznych i umiejętności realizowania spraw urzędowych. Przy realizacji programu zakład karny współpracował z lokalnymi urzędami i instytucjami publicznymi (m.in. urzędem pracy, ośrodkiem pomocy społecznej, urzędem gminy, urzędem skarbowym itp.), na terenie których odbywały się zajęcia praktyczne związane z wypełnianiem wniosków, druków i formularzy dotyczących różnych spraw urzędowych. Więźniarki miały więc możliwość zapoznać się z zakresem i formami działania poszczególnych urzędów i instytucji publicznych, uczyły się wypełniać różnego rodzaju formularze (np. wnioski o wyrobienie dowodu osobistego), pisać podania o pracę, wnioskować o przyznanie pomocy materialnej itp.

Wybrane przykłady programów wspierających readaptację społeczną

Programy z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej

- ▶ W Zakładzie Karnym w Rzeszowie-Załężu pomoc skazanym w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej świadczy przywięzienny „Klub Pracy”, w którym więźniowie pod okiem trenerów i instruktorów (m.in. przeszkolonych funkcjonariuszy Służby Więziennej) uczą się aktywnych technik poszukiwania zatrudnienia, pisania dokumentów aplikacyjnych (życiorys, podanie o pracę), nabywają podstawowych umiejętności z zakresu komunikacji społecznej, przygotowując się w ten sposób do rozmów kwalifikacyjnych z pracodawcą, zapoznają się z zasadami prowadzenia działalności gospodarczej czy podstawowymi zagadnieniami z zakresu prawa pracy.
- ▶ Mają również możliwość określenia własnych predyspozycji i kwalifikacji do wykonywania określonych zawodów czy opracowania własnych, indywidualnych planów poszukiwania zatrudnienia po opuszczeniu zakładu karnego.

Wybrane przykłady programów wspierających readaptację społeczną

Walory readaptacyjne zatrudnienia

- ▶ Zatrudnienie przynosi skazanym wiele korzyści m.in daje możliwość pewnego powrotu do „normalności” i dostosowania się do życia w społeczeństwie- zatem sprzyja skutecznej readaptacji do społeczeństwa po odbyciu kary pozbawienia wolności.
- ▶ Dlatego też praca podczas odbywania kary pozbawienia wolności jest niewątpliwie ważna, a jeszcze ważniejsze jest podnoszenie kwalifikacji zawodowych i tym samym zwiększenie możliwości zatrudnienia po opuszczeniu murów zakładu karnego.

Wybrane przykłady programów wspierających readaptację społeczną

Programy wolontarystyczne i działalność prospołeczna

- ▶ W ostatnich latach programy wolontarystyczne przynoszą zadowalające efekty. Więźniowie opiekują się osobami chorymi, niepełnosprawnymi, dziećmi czy zwierzętami w schroniskach. Zakłady karne współpracują w tym zakresie z domami pomocy społecznej, hospicjami, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, schroniskami dla zwierząt itp.
- ▶ Więźniowie aktywnie uczestniczą też w różnego rodzaju akcjach charytatywnych
- ▶ Przykładem tego typu zajęć dla skazanych jest m.in. program *Bona* realizowany dla kobiet odbywających karę w Zakładzie Karnym w Lublińcu, polegający na pracy z niepełnosprawnymi dziećmi, czy też *Miłosierna Samarytanka* dotyczący pracy z osobami starszymi i ciężko schorowanymi.
- ▶ Z przeprowadzonych badań wynika, iż skazane pomagając innym, opiekując się starszymi, czy też pracując z chorymi dziećmi, bardzo często uspołeczniają się.
- ▶ To z kolei kształtuje w nich poczucie odpowiedzialności w kwestii dokonanych czynów karalnych, a w rezultacie skłania do przemyśleń i tworzenia planów na przyszłość. Kobiety są z natury emocjonalne, a praca z ludźmi chorymi, poszkodowanymi przez życie uczy je empatii i wrażliwości na cudzą krzywdę

Wybrane przykłady programów wspierających readaptację społeczną

Programy wolontarystyczne i działalność prospołeczna

- ▶ Resocjalizacja więźniów poprzez angażowanie ich w działalność wolontariacką, akcje prospołeczne i charytatywne ma ogromne znaczenie w procesie ich readaptacji, gdyż w warunkach więziennej izolacji nie ma miejsca na integrację ze środowiskiem społecznym.
- ▶ Dzięki takiej działalności więźniowie nabywają umiejętności współżycia w społeczeństwie, budowania relacji interpersonalnych z innymi, kształtują swe postawy otwartości na drugiego człowieka i jego potrzeby oraz uczą się poczucia odpowiedzialności
- ▶ Włączanie więźniów w działania prospołeczne sprzyja przełamywaniu stereotypowych wyobrażeń społeczeństwa o osobach skazanych, jednocześnie kształtuje też pozytywny osąd, dotyczący samych zakładów karnych jako jednostek resocjalizacyjnych

Wybrane przykłady programów wspierających readaptację społeczną

Programy wolontarystyczne i działalność prospołeczna

- ▶ Zatrudnienie w formie wolontariatu przynosi obopólne korzyści – dla skazanych, ale także dla pracodawców, którzy z tej formy współpracy korzystają. W opinii przełożonych skazani cechują się punktualnością, sumiennością, dużym zaangażowaniem w wykonywane prace, ponadto poważnie podchodzą do powierzonych zadań, wykazując się przy tym kulturą osobistą
- ▶ Przykładem włączania więźniów w działania prospołeczne może być program który był realizowany w Areszcie Śledczym w Nisku projekt pod nazwą *Lalka dla Elizy*. Adresatką działań była kilkunastoletnia dziewczynka – Eliza, dotknięta niezwykle rzadką chorobą Niemann-Picka. Więźniarki z Niska włączyły się w ogólnopolską akcję szycia lalek, które następnie licytowane były na aukcji internetowej, zaś pozyskane w ten sposób środki finansowały kosztowny proces leczenia chorej dziewczynki. Lalki były licytowane od 2012 do 2015 roku.

Wybrane przykłady programów wspierających readaptację społeczną

Udział więźniów w programach profilaktyczno-edukacyjnych skierowanych do społeczeństwa

- ▶ Ważną rolę w procesie społecznej readaptacji więźniów odgrywać mogą także projekty o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym, kierowane do społeczeństwa, a do udziału w których włączani są skazani, przedstawiający historie swojego życia, dając tym samym „świadczenia”, nie tylko ku przestrodze, lecz również w celu podniesienia świadomości społecznej na temat konsekwencji związanych z naruszeniem prawa.
- ▶ Do tej pory najbardziej rozpowszechnione były programy, w których byli skazani brali udział w spotkaniach z więźniami na terenie różnych placówek penitencjarnych w naszym kraju i dzieląc się z osadzonymi historią swojego życia, zachęcali innych do zmiany swojego postępowania, zaświadczając własnym przykładem, iż możliwe jest zerwanie ze światem przestępczym czy nałogami.
- ▶ Taki program, pod nazwą *Powrót do wolności*, od ponad 10 lat realizuje Fundacja „Sławek”

Wybrane przykłady programów wspierających readaptację społeczną

Udział więźniów w programach profilaktyczno-edukacyjnych skierowanych do społeczeństwa

- ▶ Więźniowie coraz częściej są angażowani w przedstawianie swojej historii poza murami więzienia, zaś projekty tego typu kierowane są do młodzieży, osób ze środowisk zagrożonych czy ogółu społeczeństwa.
- ▶ Mogą być realizowane w formie „tradycyjnej”, a więc bezpośrednich spotkań więźniów z wybranymi grupami docelowymi, ale także w formie reportaży, audycji radiowych czy filmów dokumentalnych

Wybrane przykłady programów wspierających readaptację społeczną

Udział więźniów w programach profilaktyczno-edukacyjnych skierowanych do społeczeństwa

- ▶ Projektem edukacyjnym o charakterze profilaktycznym, skierowanym do całego społeczeństwa był realizowany przez Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Rzeszowie i Polskie Radio Rzeszów projekt pod nazwą *Za to mnie nie wsadzą*.
- ▶ Jego ideą było rozwijanie świadomości społecznej na temat konsekwencji nieprzestrzegania prawa (m.in. ukazywanie „poważnych konsekwencji z pozoru błahych przewinień” – jak brzmi podtytuł projektu) oraz kształtowanie właściwych postaw obywatelskich sprzyjających budowaniu porządku prawnego.

Statystyki

Programy wolontarystyczne i działalność prospołeczna

- ▶ W 2014 roku 30 organizacji korzystało z dotacji Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, którego środki przeznaczone na pomoc.
- ▶ W sumie kwota ta wyniosła 1,5 mln zł.
- ▶ Formy pomocy świadczonej skazanym były różne, począwszy od przyjęcia do schroniska i udzielania świadczeń o charakterze materialnym (głównie żywność) oraz zapewnienia zatrudnienia, pomocy w znalezieniu pracy i możliwości zamieszkania, aż po prowadzenie takich programów jak „Bezpieczeni na drodze”- dla byłych skazanych za przestępstwa drogowe popełnione w stanie nietrzeźwości. „Gotowi na zmiany”- skierowany do osób, które dopuściły się przestępstwa z użyciem przemocy w celu zmniejszenia ich agresywności.

Zadanie

- ▶ Skonstruuj projekt z zakresu pomocy postpenitencjarnej/ program dla osadzonych i opisz go w kilku zdaniach.
- ▶ **(nazwa, czego miałyby dotyczyć- jakiego obszaru np.podtrzymywanie więzi rodzinnych/ profilaktyka uzależnień/agresji, dlaczego Twoim zdaniem taki program/ projekt mógłby pomóc skazanym w skutecznej readaptacji)**
- ▶ Termin na odesłanie: do końca marca.